

BEZ – BI-SPOL-7

Symetrické šifry blokové a proudové (AES, 3DES, RC4) základní parametry, operační módy blokových šifer (ECB, CBC, CFB, OFB, CTR, MAC), jejich základní popis a slabiny.

1 Symetrické šifry

K šifrování i dešifrování se používá stejný (nebo jednoduše převoditelný) klíč.

1.1 Proudové

- Zpracováváno po jednotlivých znacích abecedy.
- Každý znak šifrován jinou transformací.
- Obvykle pracují nad binární abecedou $A = \{0, 1\}$
- Vygeneruje se posloupnost $h_1, h_2, \dots, h_n$ (keystream) z klíče K .
- Proud hesla je postupně slučován s jednotlivými bity proudu $OT \Rightarrow \text{ŠT}$.
- Zobrazení E, D jsou typicky operace XOR.

Pokud proud hesla nezávisí na OT ani $\text{ŠT} \Rightarrow$ synchronní proudové šifry $\Rightarrow$ příjemce a odesílatel přesně synchronizován.

1.1.1 RC4

- Šifra RC4 generuje pseudonáhodný proud bajtů (keystream).
- Jedna z nejpoužívanějších šifer na internetu.
- Nevyužívá IV (inicializační vektor) $\Rightarrow$ na každé spojení generuje náhodně nový tajný klíč.
- Šifrovací klíč se používá k vygenerování tajné permutace S .
- Keystream je pak generován za pomoci permutace S .

Šifra používá tajný vnitřní stav, který se skládá z:

- permutace S 256 bajtů
- dvou pointerů j, i

Pseudokód RC4:

```
# inicializace permutace S
```

```
j = 0
```

```
S = range(256)
```

```
for i in range(256):
```

```
    j = (j + S[i] + k[i % n]) % 256
```

```
    swap(S[i], S[j])
```

```
# tvorba hesla
```

```
i = 0
```

```
j = 0
```

```
for index in range(0, n):
```

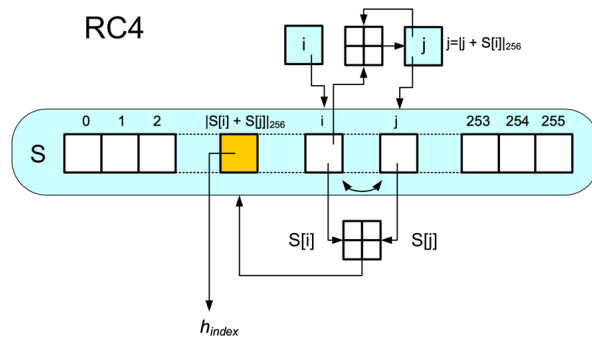
```
    i = (i + 1) % 256
```

```
    j = (j + S[i]) % 256
```

```

swap(S[i], S[j])
h[index] = S[(S[i] + S[j]) % 256]

```


Obrázek 1: RC4

1.2 Blokové

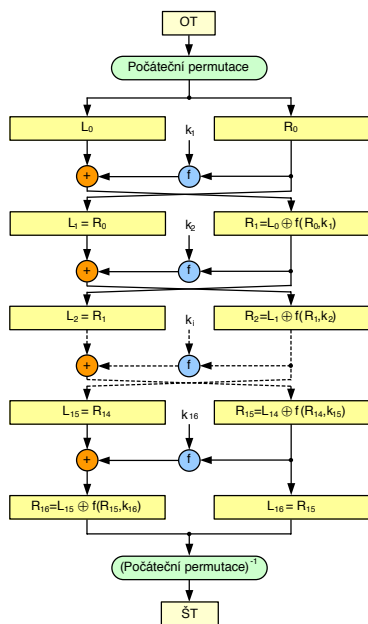
- Bloková šifra je šifrovací systém (M, C, K, E, D) , kde E a D jsou zobrazení, definující pro každé $k \in K$ transformaci zašifrování E_k a dešifrování D_k tak, že:
 - zašifrování bloků OT $M = \{m_1, m_2, \dots, m_n\}$ probíhá podle vztahu $c_i = E_k(m_i)$ pro každé $i \in N$
 - dešifrování probíhá podle vztahu $m_i = D_k(c_i)$ pro každé $i \in N$.
- Všechny bloky šifrovány stejnou transformací.
- Zpracováváno po blocích o t znacích abecedy.
- Blokové šifry využívají principy algoritmů Feistelova typu (použití více zakodování pro posílení šifry).
- Nejznámější blokové šifry používaly a používají blok o délce 64b: DES, 3DES, ...
- V současné době se přechází na blok 128 bitů, který používá standard AES.

1.2.1 DES

- Používá 16 rund (iterací) a 64b bloky OT a ŠT.
- Šifrovací klíč k má délku 56b (protože každý 8 bit je paritní).
- Po počáteční permutaci je blok rozdělen na dvě 32b poloviny (L_0, R_0) . Každá ze 16 rund transformuje (L_i, R_i) na novou hodnotu $(L_{i+1}, R_{i+1}) = (R_i, L_i \oplus f(R_i, k_{i+1}))$, liší se jen použitím jiného rundovního klíče k_i .
- Ve funkci probíhají operace expanze, permutace a substituce.

1.2.2 3DES

- 3DES prodlužuje originální DES tím, že používá DES jako stavební prvek celkem 3 krát.
- Používá dva (112b) nebo tři (168b) různé klíče.
- Kompatibilní s DES ($k_1 = k_2 = k_3$).
- Varianta EDE - Encrypt(k_1), Decrypt(k_2), Encrypt(k_3) – decrypt je akorát v opačném pořadí a prohodí se E za D (DED).

Obrázek 2: DES

1.2.3 AES

- Náhrada za DES
- Délka bloku 128 bitů
- Tři délky klíče: 128, 192 a 256 bitů
- Není Feistelova typu
- SubBytes, ShiftRows, MixColumns, AddRoundKey ...

2 Operační módy blokových šifer

Operační módy blokových šifer jsou způsoby použití blokových šifer v daném kryptosystému, kde OT není jen 1 blok blokové šifry, ale obecně posloupnost znaků dané abecedy.

, $\acute{u}$, $\grave{u}$, $\emptyset$,

,ú,,ù,,ø,,ú,,ù,,ø,